Parašė Dalius Rakutis
Trečiadienis, 27 Kovas 2013 13:09

Matydami gamtosaugos srityje didelius teigiamus pokyčius, kurie įvyko pasikeitus vyriausybėms, ir norėdami sužinoti iš pirmų lūpų, kas bus toliau, pakalbinome vieną šių pokyčių kaltininkų, aplinkos viceministrą, kuruojantį gyvosios gamtos klausimus Liną Jonauską. Jauną, 33 metų energingą vyrą, bene pirmąjį aplinkos viceministrą – meškeriotoją, kuriam nereikia pasakoti apie mūsų vandens telkinių situaciją ir žvejų mėgėjų sunkumus. Pradėjome pokalbį, kaip ir dera kalbantis dviem meškeriotojams, nuo žvejybos.

Gerbiamas viceministre, nuo kada paėmėte meškerę į rankas? Gal prisimenate pirmąją savo pagautą žuvį? Kokį žūklės būdą mėgstate labiausiai ir kur dažniausiai žvejojate? Kas Jums yra svarbiausia žvejyboje?

Buvau tikriausiai kokių penkerių, kai tėvai man nupirko pirmąją meškerę, kaip ir daugumai tuomet – bambukinę. Pirmosios žuvys ir mano žvejybos „mokytojai“ buvo gružliai, kuriuos gaudžiau leisdamas plūdę su slieku upelyje. Nuo to laiko atsirado prisirišimas prie gamtos, prie upės, ir aišku, pačios žūklės. Manau, žvejyboje yra svarbiausia gamta, galimybė joje būti ir ją stebėti – tai žvejybos procesas nepriklausomai nuo rezultatų visada duoda. Na, o kalbant apie pačią žūklę, įdomiausia man yra tikslinė trofėjinių žuvų „medžioklė“. Didesnė žuvis paprastai yra ir atsargesnė, ir gudresnė. Jų, aišku, yra ir mažiau, todėl jei pasiseka ją pergudrauti tegul tik kas trečią žūklę – ji suteikia daugiau džiaugsmo nei keletas ar keliolika pagautų per tą laiką smulkių, tačiau „garantuotų“ žuvų.

Pagal žūklės būdą esu spiningautojas – upininkas, daugiausia laiko mojuoju spiningu Neries upėje, išskyrus, aišku, žiemą, kai tenka nuo ledo žvejoti stovinčiuose vandenyse. Žinoma, nuvažiuoju ir į ežerus, smagu ir ten paspiningauti, bet vis tiek man upė yra upė. Ten viskas gyviau ir sunkiau nuspėjama, kiekvienais metais joje kažkas keičiasi, žiūrėk, anais metais ten buvo duburys, o dabar – jau sekluma. Upėje beveik nėra taisyklių – kiekvieną sykį tenka ieškoti savo sėkmės recepto iš naujo.

Mėgstamiausia mano žuvis yra salatis, ir būtent jų žūklei paskiriu daugiausia laiko. Lydekų žūklė ne tokia įdomi, nors Neryje jų išties nemažai yra ir jos dažnai papuola žvejojant net, rodos, tikrai „salatinėse“ vietose. Pradėjus leisti licencinę lašišų ir šlakių žūklę, išbandžiau ją ir pats, nors rimtai į tai „įsitraukti“ trukdė laiko stoka.

Praėjusiais metais, prisiskaitęs žvejiškos literatūros, susidomėjau sterkų žūkle upėse, todėl daug dėmesio skyriau šių žuvų buveinių paieškai Neryje aukščiau ir žemiau Vilniaus. Teko daug pakeliauti pakrantėmis, paieškoti, kol galų gale pavyko surasti porą vietų ir pagauti kelis tikrai gražius sterkus. Galiu dabar drąsiai pasakyti – šių žuvų Neryje aukščiau Vilniaus tikrai yra, nors dauguma spiningautojų gal tuo ir netiki. Šįmet tikiuosi, jei tik rasiu per darbus kokią laisvesnę akimirką, Neries sterkais užsiimti rimčiau.

Manau, kad tų žuvų ir taip nedaug turime, o jei dar visas pagautas suvalgysime – jų bus dar mažiau.

Jei jau prakalbote, kad „tų žuvų nedaug turime“ – kokios su žuvų ištekliais ir jų apsauga susijusios problemos, Jūsų nuomone, yra skausmingiausios pastaruoju metu Lietuvoje?

Na, turbūt nepasakysiu nieko naujo, kad daugumoje Lietuvos vandens telkinių žuvingumas nedidelis, žuvys čia gerokai apgaudytos, ir pagauti dėmesio vertą laimikį dažniausiai gana sudėtinga. Situacija šia prasme išties nekokia, ir nėra jokio pagrindo manyti, kad ji, nieko nedarant, imtų pati taisytis. Natūraliu būdu žuvų ištekliai atsistato, tačiau per ganėtinai ilgą laikotarpį, todėl akivaizdu, kad būtina sustiprinti žuvivaisą.

Šiemet pirmą sykį nuo valstybingumo atstatymo pradžios Aplinkos ministerija skyrė 1 mln. litų ežerų ir marių įžuvinimui, ir ta proga norisi pacituoti mūsų gerbiamą ministrą (turimas galvoje AM ministras Valentinas Mazuronis – red. past.): o kodėl anksčiau to nebuvo daroma? Iki šiol

mūsų vandenų įžuvinimu rūpinosi tik Žemės ūkio ministerija. Aišku, negalima pernelyg kaltinti buvusių kolegų – jie tam tikriausiai neturėjo pinigų, kadangi už leidimus surinktos lėšos eidavo į bendrą biudžetą, o ir tų pinigų nebūdavo tiek daug, nes leidimai buvo pigūs, jų platinimo sistema, kai reikėdavo atskirai eiti į banką ir gauti kvitelius, kad tau išrašytų leidimą, buvo nepatogi žvejams, ir apskritai nedaug kas juos pirkdavo.

Dabar, startavus ALIS sistemai, šis procesas pasidarė nelyginamai patogesnis – leidimą gali įsigyti neišėjęs iš namų. Kas neturi elektroninės bankininkystės, gali leidimus nusipirkti artimiausiame prekybos centre, „Perlo“ terminaluose, artimoje ateityje leidimais žada prekiauti ir daugiau prekybos subjektų. Tad problemos, kaip įsigyti leidimą, šiandien jau nėra. Visi pinigai už juos eina žuvų ištekliams atkurti, taip pat iš dalies jų apsaugai ir kitiems su tuo susijusiems reikalams. Šiandien leidimų kainos tikrai atitinka realybę, todėl tikiu, kad jau netrukus ministerija tikrai turės didesnes galimybes įžuvinti daugiau ežerų ir tvenkinių.

Su upėmis yra kiek sunkiau. Nupirkti lydekaičių, sterkų ar kitų žuvų mailiaus ežerų įžuvinimui nesudėtinga, jais prekiauja ir vietos, ir kaimyninių šalių žuvų augintojai. O štai atkurti kiršlių, upėtakių ar tų pačių salačių išteklius yra sudėtingiau, nes dėl ichtiologinių dalykų veisimui tinkamus reproduktorius turi paimti iš pačios upės, tam reikalinga speciali infrastruktūra, kiti dalykai, reikalaujantys didesnių investicijų. Todėl, matyt, pirmiau įžuvinsime ežerus ir tik vėliau pereisime prie upių.

Kitas dalykas, su kuriuo greičiausiai dauguma sutiks, – opiausia problema yra žuvų išteklių apsaugos ir kontrolės klausimas. Pradėkime kad ir nuo tų pačių leidimų. Ne paslaptis, kad iki šiol nelabai kas tuos leidimus tikrindavo, bent jau neišnuomotuose vandens telkiniuose.

Tą galiu ir pats pasakyti – žvejoju nuo penkerių metų, taigi jau beveik tris dešimtmečius išties nemažai laiko praleidžiu prie vandens, tačiau nė karto manęs niekas nėra prašęs parodyti leidimą. Žvejai nemato inspektorių prie vandens, todėl nenuostabu, kad ne vienam kyla pagunda tokia situacija piktnaudžiauti. Manoma (šiuo atveju, ko gero, su kolegomis dėl tikslesnių skaičių galima būtų ir lažintis), kad nemažiau kaip 60–70 % žvejojančiųjų apskritai leidimų neperka. Galima paskaičiuoti, kiek pinigų dėl to nesurenkama ir kiek už šias lėšas būtų galima įžuvinti vandens telkinių.

Be to, nematant inspektorių darbo, visuomenėje formuojasi nuomonė, kad valstybė žuvų išteklius saugo tik „popieriuje“, o tai skatina brakonierystę.

Parašė Dalius Rakutis
Trečiadienis, 27 Kovas 2013 13:09

Vienas iš pagrindinių šiemet ministro suformuluotų uždavinių – kad pareigūnai taptų „matomi“ prie vandens, o kartu ir įtikintų žvejus, kad norint žvejoti būtina įsigyti leidimą. Būtent nuo to, kiek surinksime pinigų už juos, labai priklausys, kiek galėsime įžuvinti mūsų ežerus ir upes, stiprinti vandens telkinių apsaugą, imtis kitų priemonių, padėsiančių atkurti žuvų išteklius. Tuo, manau, yra suinteresuotas kiekvienas žvejys. Todėl galiu pažadėti, kad šiemet prie vandens bus patikrintas jei ne kiekvienas, tai bent kas antras meškeriotojas. Ne vien leidimai bus tikrinami, bet ir pagautų žuvų dydis, laimikio svoris, žiūrima į kitus žvejybos taisyklių punktus. Nesakau, kad pulsime iš karto žvejus bausti ar matuoti su liniuotėmis kiekvienos žuvies ilgį milimetrų tikslumu. Tikslas yra ne surinkti daugiau baudų, o paskatinti meškeriotojus laikytis taisyklių ir įsigyti leidimus. Manau, reali kontrolė tikrai atsiras, to iki šiol trūko.

Iš Jūsų atsakymo susidaro įspūdis, jog didžiausią problemą kelia nesąžiningi žvejai mėgėjai ir žuvivaisos nebuvimas ar jos neefektyvumas. O kaip yra su žvejais

verslininkais ir brakonieriais – dauguma mėgėjų įsitikinę, kad būtent jie kelia didžiausią grėsmę mūsų vandens ištekliams? Kaip apskritai jūs žiūrite į verslinės žūklės perspektyvas Lietuvos vidaus vandenyse, įskaitant ir Kuršių marias?

Pradėsiu gal nuo paskutinio klausimo. Manau, sprendžiant verslinės žūklės klausimus reikia vadovautis didesnės naudos principu, t. y. pažiūrėti, kiek valstybė gauna naudos iš verslinės žūklės ir kiek iš mėgėjų, ir pagal tai spręsti. Pavyzdžiui, Kauno mariose nuo šių metų verslinė žūklė yra draudžiama. Vien dėl to, kad ichtiologų tyrimai parodė, jog žuvies ištekliai šiame vandens telkinyje, kultivuojant jame verslinę žūklę, nuolat mažėja. Jų sumokamų mokesčių valstybei dydis, palyginus su gaunamų iš mėgėjų pinigų už leidimus, yra kur kas mažesnis, todėl toks sprendimas logiškas. Juo labiau, kad šiuo atveju niekas nenukentėjo – įmonės, kurios norėjo, gavo už savo veiklos nutraukimą kompensaciją iš Europos Sąjungos ir valstybės, o kurios nenorėjo – matyt, turėjo savų sumetimų.

Tačiau gali būti ir kitaip. Pavyzdžiui, 44 Lietuvos ežeruose yra vykdoma specializuota seliavų žūklė. Seliava yra meškere sunkiai sugaunama žuvis ir mėgėjų nelabai domina, todėl žvejai verslininkai dėl jų su mėgėjais nekonkuruoja. Gaudant šias žuvis specializuotais tinkliniais įrankiais ir laikantis nustatytos tvarkos, kitų žuvų pasitaiko sugauti nedaug, todėl didelės grėsmės jų ištekliams, jei tik laikomasi taisyklių, tie tinklai nekelia. Kitas dalykas – seliavų supirkimo kainos yra gana didelės, deklaruojami pagaunami kiekiai gana dideli ir tikėtina – artimi realybei (ne taip, kaip mariose, kur dažnai pateikiami duomenys, pavyzdžiui, jog pastačius kilometrą tinklų buvo pagauta 2 kg žuvies), įrodantys, kad tai ekonomiškai jų gaudytojams apsimoka.

Šiuo atveju valstybė mokesčių pavidalu gauna apčiuopiamą naudą. Manau, kad tikrai ir tarp žvejų verslininkų yra sąžiningų žmonių, kurie deklaruoja tikrus pagavimo kiekius, saugo ežerus nuo brakonierių, juos įžuvina, galų gale patys gyvena ant ežero kranto ir, užsiimdami šia veikla, geba mąstyti kaip geras ūkininkas – jeigu šiemet išgaudysiu visas žuvis, tai iš ko gyvensiu kitais metais. Tokiu atveju nematau, kodėl tokius žmones reikėtų vyti nuo ežerų.

Daugelis su versline žūkle susijusių problemų kyla dėl per mažos kontrolės, ir čia pirmiausia reikia mums patiems, Aplinkos ministerijai, prisiimti atsakomybę. Žvejo verslininko veikla yra griežtai reglamentuota – jis turi laikytis pagaunamų žuvų dydžio kvotų, naudoti leistiną kiekį leistinų naudoti tinklinių įrankių, žvejoti tik nustatytu laikotarpiu, mokėti mokesčius valstybei, įžuvinti vandens telkinį ir daugybę kitų įsipareigojimų. Jei jis to nevykdo, o mes negebame to sukontroliuoti, nesąžiningiems žvejams atsiranda galimybė šia situacija piktnaudžiauti. Ir iš to tikriausiai atsiranda tarp žvejų mėgėjų paplitusi nuomonė, jog žvejai verslininkai mūsų ežeruose daro, ką nori.

Jeigu deklaruojami pagautų žuvų kiekiai metai iš metų yra maži, jų realiai neužtenka net algoms sumokėti, nekalbant apie kitas išlaidas, tai ką daugiau ir kalbėti – belieka nutraukti tame vandens telkinyje verslinei žūklei duotą leidimą ir palikti jį tik mėgėjams.

Iš savo pusės galiu pažadėti, kad jau šiemet gerokai sustiprinsime tiek mėgėjų, tiek žvejų verslininkų kontrolę ir, manau, kiekvieną patikrinsime, gal ne vieną kartą – pažiūrėsime tinklų kiekį, žuvų pagavimo žurnalus, kitus dalykus. Aplinkos ministerijos pareigūnai šiandien tikrai aprūpinti visomis darbo priemonėmis – visureigiais, naktinio matymo žiūronais ir kameromis, termoradarais, greitaeigėmis valtimis ir pan. Ir turime visas technines galimybes efektyviai dirbti.

Kokie dar Jūsų ir jūsų žinybos artimesni ir tolimesni planai, susiję su žuvų išteklių gausinimu bei apsauga, kitais žvejus mėgėjus dominančiais klausimais? Kokios dar nusimato naujovės?

Turbūt pati didžiausia naujiena žvejams bus tai, kad ruošiamės rimtai pasižiūrėti į žuvitakio per Kauno HES statybą. Jau dabar sudarėme iš mūsų ir kitų institucijų neoficialią darbo grupę, nagrinėjančią šį klausimą, užsakysime studiją iš mokslininkų ir lauksime jų išvadų. Jeigu mokslininkai pasakys, jog realu, kad pastačius žuvitakį lašišos, šlakiai, žiobriai, kitos migruojančios žuvys sėkmingai galės sugrįžti į prieš pusę amžiaus prarastas nerštavietes ir žuvitakis bus veiksnus – net neabejoju, kad mes šio projekto imsimės, juo labiau, kad 2014–2020 metais realu jo įgyvendinimui pritraukti ES lėšų.

Pernai rudenį dauguma spiningautojų turėjo progos įsitikinti į mūsų upes užplūdusiu dideliu kiekiu lašišų ir šlakių. Šiandien drąsiai galima pasakyti, kad dabar jau nebereikia mūsų žvejams, norintiems pagauti šių taurių žuvų, vykti į Skandinavijos šalis ar Rusiją – tą patį, o gal dar geriau galima rasti ir namie. Pas mus dėka ilgametės žuvivaisos ir jų išteklių apsaugos šių žuvų išties nemažai, galime pasigirti ir jų dydžiais – lašišų dydžio standartas tikrai įspūdingas.

Visa tai sudaro sąlygas mūsų šalyje plėtotis žūklės turizmui. Jau pernai sulaukėme meškeriotojų iš Lenkijos, Slovakijos, Latvijos. Šiemet tikriausiai jų bus gerokai daugiau, ir tai džiugina. Kaip ir mūsų meškeriotojų entuziazmas – 2010 ir 2011 metais parduodavome maždaug po 1000 licencijų, o štai pernai, sudarius galimybę licenciją nusipirkti internetu, jų parduota jau apie 6000. Tiesa, šiuo atveju manyčiau, kad šitie skaičiai ne visai realiai atspindi licencinių žuvų žūklės mastą – gerokai daugiau meškeriotojų ir toliau žvejojo be meškeriotojo kortelės.

Tačiau didelis žvejų kiekis prie vandens licencinės žūklės metu sukelia nemažai problemų. Visų pirma tai gali kelti pavojų ir patiems lašišų ištekliams, antra – sudėtinga tokį kiekį žmonių fiziškai sukontroliuoti, trečias dalykas – populiariuose žūklės ruožuose būna tiesiog per daug žvejų, ir vieni kitiems trukdo.

Todėl nuo šių metų tikrai keisis licencinės žūklės tvarka. Neryje ir Šventojoje nebeliks nelicencinių ruožų, net ir norėdami žvejoti kitas žuvis, meškeriotojai bus priversti įsigyti meškeriotojo kortelę. Keisis ir kaina – iki šiol buvęs 10 Lt už dieną įkainis yra aiškiai per mažas. Vakarų Europoje licencijos gaudyti lašišines žuvis kainų vidurkis yra apie 100 Lt už dieną, mūsų kaimynai latviai už dienos žūklę Salacoje ar Dauguvoje moka 10 latų (apie 45 Lt).

Logiškiau būtų geresnius ruožus, kur praeina ir sustoja pailsėti daugiau tauriųjų žuvų, vietos patogesnės žvejybai, įkainoti brangiau, o ruožus, kuriuose mažiau kimba ir ne taip patogu žvejoti – pigiau. Mano galva, reikėtų apriboti ir vienam ruožui išduodamų licencijų kiekį, kad, sakykim, kokioje nors vienoje populiarioje vietoje negalėtų susiburti per daug žvejų. Gerai, kad šiuo atveju dar turime laiko – manau, padiskutavę ir pasitarę su specialistais priimsime geriausią sprendimą.

Kita problema, gyvavusi praeitais ir ankstesniais metais – kai kurių žvejų nesąžiningumas, neregistruojant pagautos lašišos – jos slėpimas krūmuose ar automobilyje. Kai dideliame upės plote pasklinda daug žvejų, aplinkosauginininkams labai sunku juos sukontroliuoti, o be to, buvusios sąlygiškai nedidelės baudos už pagautą ir neįregistruotą lašišą galbūt ne vieną meškeriotoją paskatino išnaudoti situaciją ir rizikuoti.

Dabar yra iškelta mintis, kurią, manau, realu įgyvendinti dar šiemet – įvesti privalomą pagauto laimikio registraciją telefonu, sakysim, per 15 minučių nuo pagavimo, atsiunčiant SMS žinutę, kurią ALIS sistema automatiškai „pririša“ prie išduotos meškeriotojo kortelės.

Tikrindami leidimus pareigūnai tokiu atveju, įsivedę į savo skaitytuvus žvejo asmens kodą, kortelės numerį ar kitus duomenis, matytų, ar asmuo deklaravo pagautą žuvį, ar ne, ir atitinkamai elgtųsi. Kadangi bauda už lašišą siekia 2000 Lt, plius dar papildomai 1000 Lt už kiekvieną kilogramą ikrų, jei tai patelė, – manau, kad norinčių rizikuoti ir nedeklaruoti pagautos žuvies ar pagauti daugiau negu leistina gerokai sumažėtų. Automobilių, važiuojančių nuo upės, tikrinimas, slaptas stebėjimas ir filmavimas, kitos prevencinės priemonės šiuo atveju irgi

paskatintų elgtis sąžiningai. Ši tvarka tikrai pasitarnautų ir statistikai bei duomenų rinkimui, nes realiau atspindėtų tikrovę – būtų aiškiau, kiek tauriųjų žuvų pagaunama.

Kitas žingsnis šia linkme – didesnė žvejų verslininkų kontrolė lašišų migracijos metu. Sakykim, 2011 metais jie deklaravo, kad sugavo 3000 lašišų ir šlakių, o štai 2012 metais – tik 1000. Dar keisčiau, kad iš dviejų savivaldybių, kurios turėjo teikti duomenis, vienoje fiksuoti tik šlakiai – esą lašišų visai nesugavo. O mes žinome, kad mėgėjai pernai pagavo daugiau nei užpernai ir, ko gero, pernykštis lašišų ir šlakių užėjimas į mūsų upes tikrai buvo didesnis. Todėl ir kyla įtarimas, jog tikrieji pagavimo mastai yra nuslepiami.

Manau, kad ir žvejams verslininkams įvesta ta pati SMS kontrolės prievolė pranešti apie pagautą lašišą padėtų geriau kontroliuoti situaciją. Pagal dabartines taisykles lašišų gaudyti negalima, tačiau jeigu žvejys verslininkas gaudydamas kitas žuvis pagauna lašišą ir ji yra negyvybinga – jis gali ją pasiimti, tačiau negali parduoti. Bet tikriausiai patys suprantate, kad pagavus gyvą lašišą, padaryti ją „negyvybinga“ nėra labai sunku. Todėl nekeista, kad lašišos iš tinklų dažniausiai išimamos tik „negyvybingos“.

Šiemet užsakėme mokslinę studiją, bandydami nustatyti lašišų ir šlakių migracijos maršrutus Kuršių mariose. Pasirėmę dar anais duomenimis, galėsime užtikrinti maksimalią lašišų apsaugą jų plaukimo per Kuršių marias metu, neleisdami ten žvejams verslininkams statyti tinklų ar leisdami juos statyti tik tam tikrame gylyje arba tik tam tikrus tinklus – čia jau priklausys nuo to, ką rekomenduos mokslininkai toje studijoje, sunku iš anksto pasakyti...

Ir vis dėlto kažkaip kalbėdami apie lašišas, žvejus verslininkus aplenkėme brakonierių temą. Ką galvojate nuveikti spręsdami šią problemą? Kitas dalykas, kaip tenka dažnokai girdėti iš meškeriotojų – dalis jų tiki, kad nemažai yra nesąžiningų pačių inspektorių, kurie esą ima kyšius, „užmerkia akis“ prieš pažįstamų brakonierių ar nesąžiningų žvejų verslininkų veiklą, nereaguoja į pranešimus ir žvejų skambučius.

Kovoje su brakonieriais šiokią tokią pradžią padarėme jau dabar, nuo gegužės 1 dienos uždrausdami laisvą prekybą tinklais bei keleriopai padidinę baudas. Mėgėjų žūklės plėtros taryba – patariamasis organas prie mūsų ministerijos – pasiūlė baudas didinti tik 3 kartus (išskyrus lašišų – ten sutinka, kad būtų 2000 Lt už vieną lašišą), ministras atsižvelgė į šį pasiūlymą, bet laikėsi dar griežtesnės pozicijos, bauda už žalą gamtai padidinta 5 kartus.

Aišku, tai tik pradžia, ir vien tuo problemos neišspręsi. Medžioklės atveju, manau, gana veiksminga priemonė yra galimai brakonieriavimui naudojamo automobilio konfiskacija. Deja, kovojant su brakonieriais žvejais to negalima pritaikyti, nes, tarkim, brakonieriai medžiotojai, vaikydamiesi žvėris naktį su prožektoriais, naudoja automobilį kaip brakonieriavimo įrankį, ir tuo pagrindu galima jį konfiskuoti, o brakonieriui žvejui jis yra tik susisiekimo priemonė. Galime šiuo atveju konfiskuoti tik valtis, jei buvo brakonieriaujama iš jų. Tai, aišku, irgi gerai, tačiau čia susiduriame su kita problema – norint konfiskuoti valtį, reikia turėti kaip ją gabenti, kur saugoti, kyla daugiau problemų. Na, bet šiuo atveju galvodami apie tai jau dirbame. Praėjusiais metais konfiskavome apie 70 valčių, o sutvarkę teisinį reglamentavimą šiemet šį skaičių žymiai padidinsime.

Korupcijos atvejai, jeigu jie išties tikri, yra itin svarbūs. Ir jeigu turite šimtaprocentinių įrodymų, galite kreiptis su tokia informacija asmeniškai į mane ar kitus aukštus ministerijos pareigūnus – tikrai reaguosime ir imsimės veiksmų.

Norėdami padidinti savo operatyvumą, greičiau reaguoti į iškvietimus, galų gale – sumažinti korupcijos tikimybę ir išsklaidyti žvejų nepasitikėjimą, mąstome apie steigimą specialios, kiaurą parą dirbančios dispečerinės, kurią būtų galima pasiekti paskambinus pagalbos linija 122 ir pranešti apie pastebėtus tinklus, kitus brakonierystės atvejus. Budintis dispečeris šiuo atveju galėtų koordinuoti tolimesnius veiksmus – ieškoti arčiausiai įvykio vietos budinčio pareigūno ekipažo ir nurodyti jam operatyviai nuvykti į įvykio vietą. Beje, jau dabar beveik visuose tarnybiniuose automobiliuose yra įdiegta GPS siųstuvo principu paremta įranga, kuri leidžia mums stebėti, kur jie yra, ir geriau kontroliuoti pareigūnų veiklą. Iki šiol, kai žmonės skambina inspektoriams tiesiogiai, egzistuoja prielaida ar įtarimas, kad jie gali tyčia ar netyčia į tą ežerą nevažiuoti, o kai visas procesas bus koordinuojamas per centrą ir matomas, to tikrai neliks.

Šis projektas yra gana brangus. Ne tiek dėl nuolat budinčio dispečerio etato, tačiau ir dėl to, kad reikėtų gerokai padidinti mobilių pareigūnų ekipažų skaičių. Nesakau, kad tie pareigūnai būtinai turėtų laukti iškvietimo sėdėdami automobilyje – gali jie būti kad ir namie, svarbu tik, kad gavę pranešimą, galėtų iškart važiuoti į įvykio vietą.

Be abejo, šis sprendimas būtų susijęs su etatų didinimu ir vėl remiasi į pinigus, tačiau manome, kad šiandien tai būtina ir kažkokiu būdu reikia tas lėšas rasti. Galbūt ateityje, dėl didesnių baudų, geriau dirbančios sistemos, geresnės sąveikos tarp meškeriotojų ir aplinkosauginininkų sumažėjus brakonierystės atvejams bus galima sugrįžti prie dabar esančio modelio ir tas pajėgas sumažinti, tačiau kol kas esantys brakonierystės mastai, mano ir ministro nuomone, yra tokie, kad norint juos mažinti reikia tam mesti didesnes jėgas.

Kaip jau sakiau – didelę reikšmę kovoje su brakonieryste turi pareigūnų bendradarbiavimas su meškeriotojais. Gamtos apsaugos inspektorių tikrai nėra daug, ir prie kiekvienos upės ar ežero jų nepastatysi, o štai žvejų mėgėjų kiekvieną savaitgalį ar net šiokią dieną atvažiuoja ir pasklinda dešimtys tūkstančių po visus Lietuvos vandens telkinius. Jie tikrai gali daugiau pamatyti ir, neabejoju, jei kiekvieną sykį vis meškeriotojai praneštų apie daugumą pastebėtų brakonierystės atvejų, o mes galėtume operatyviai į tai sureaguoti – tikiu, kad situacija greit pasikeistų į gera. Šiuo metu esame lyg užburtame rate – žvejai mėgėjai nepraneša ar retai praneša apie pažeidimus, nes netiki, kad į juos sureaguosime, o pareigūnai negavę pranešimų neturi galimybės į juos sureaguoti ir tik dar labiau patvirtina kai kurių meškeriotojų nuostatą, kad iš pranešimo jokios naudos. Tokioje situacijoje laimi tik brakonieriai. Manau, kad atėjo metas šį ydingą ratą nutraukti ir visomis jėgomis bandyti atkurti tą pasitikėjimą vienas kitu, nes šioje vietoje tikrai esame „sąjungininkai“ ir siekiame to paties.

Dėl šio klausimo jau kalbėjome su rajonų aplinkosaugos vadovais, manome susikviesti visus inspektorius ir asmeniškai su kiekvienu padirbėti, kad keistųsi santykis tarp inspektoriaus ir meškeriotojo. Tikiu, kad tai nebus lengva ir nepavyks padaryti per vieną dieną, tačiau tą reikia daryti. Gamtos apsaugos inspektorius neturi būti kažkoks „baubas“ sąžiningam meškeriotojui, kaip ir kova su brakonieriais neturi likti tik „valdžios reikalas“.

Manau, kad jeigu kiekvienas sąžiningai ir geranoriškai vykdysime savo pareigą – kas principingai drausmins brakonierius, kas praneš apie kiekvieną pastebėtą brakonierystės atvejį – jau gana greitai situacija prie mūsų upių ir ežerų labai pasikeis. Norėtume ir jus, žurnalistus, pakviesti prisijungti įgyvendinant šį tikslą, daugiau rašyti apie brakonierystės problemas, pareigūnų vykdomas akcijas ir kasdienį jų darbą, kitus panašius dalykus. Kuo daugiau bus informacijos apie tai, tuo daugiau bus skaidrumo ir atsiras didesnis pasitikėjimas vieniems kitais.

Parašė Dalius Rakutis
Trečiadienis, 27 Kovas 2013 13:09

2013 m. kovas / Nr. 3 (12)
ŽVEJ OK
PERKU VALTĮ 3:
INKARO LAIKIKLIAI, KOTŲ STOVAI IR KITI PRIEDAI
DEVYNIOS DIENOS TIES SPEIGRAČIU:
KILOGRAMINIŲ SYKŲ NEIMTI
APIE ESTIJĄ, MOTERIS IR VOBLERIUS
ICHTIOLOGAS:
VERSLINĖS ŽŪKLĖS UŽDRAUDIMAS EKOLOGINE KATASTROFA NEKVEPIA
ANGLIŠKOS DUGNINĖS GERBĖJAMS:
KUOJŲ ŽŪKLĖ TIK IŠTIRPUS LEDAMS
PASKUTINIO LEDO EŠERIAI
GERIAUSIOS UPĖTAKINĖS MUSELĖS:
KAIP JAS SUSIRIŠTI
KURŠIŲ MARIOS RUSIŠKAI:
REDAKCIJOS REPORTAŽAS
ISSN 2029-9095

Parašė Dalius Rakutis
Trečiadienis, 27 Kovas 2013 13:09